

مرکز تحقیقات اسلامی

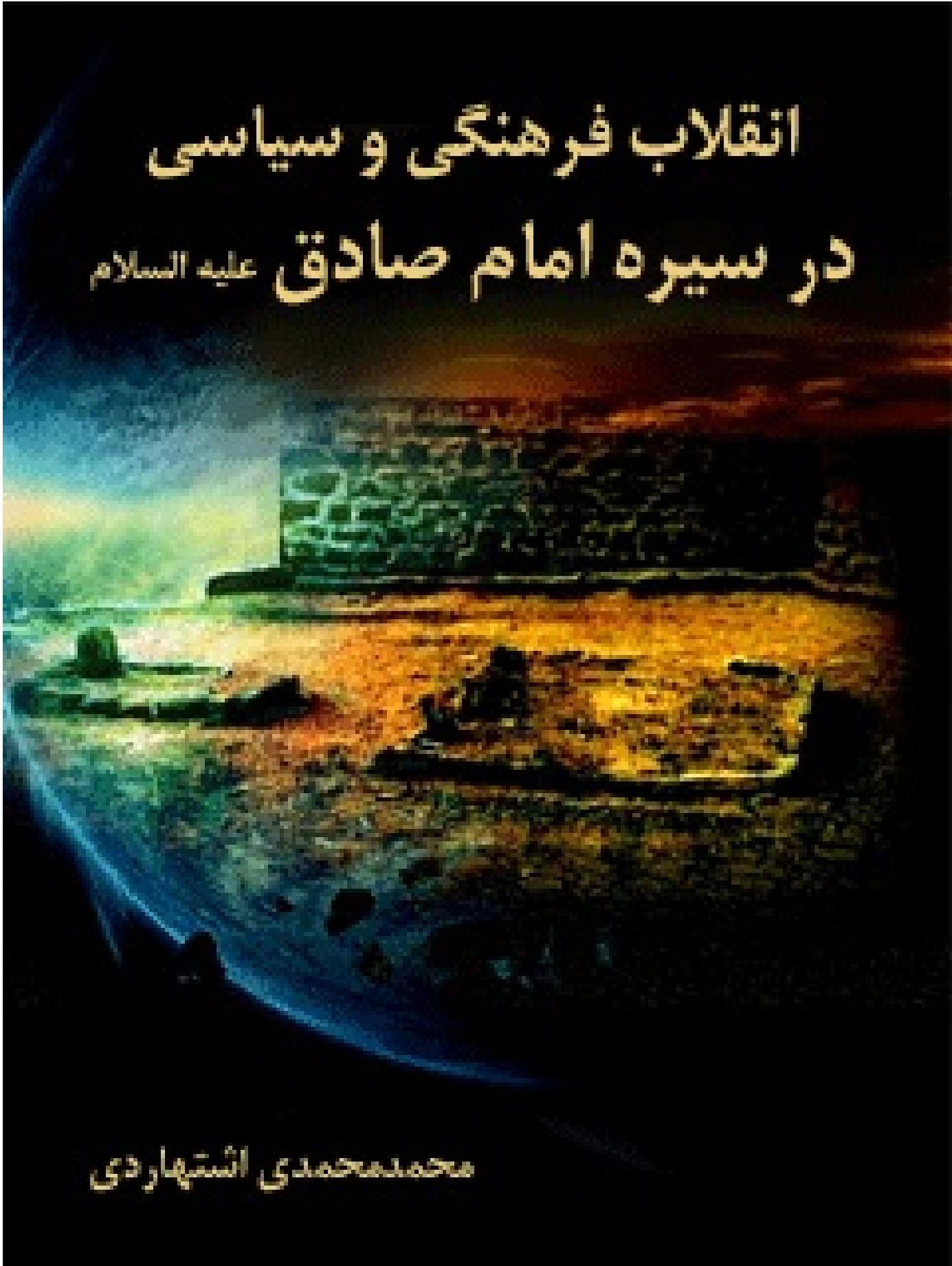
اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

انقلاب فرهنگی و سیاسی
در سیره امام صادق علیه السلام

محمد محمدی اشتهاردی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انقلاب فرهنگی و سیاسی در سیره امام صادق (ع)

نویسنده:

محمد محمدی اشتهاردی

ناشر چاپی:

مسجد

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵ فهرست
۶ انقلاب فرهنگی و سیاسی در سیره امام صادق (ع)
۶ مشخصات کتاب
۶ انقلاب فرهنگی و سیاسی در سیره امام صادق
۶ تاسیس دانشگاه جعفری یا حوزه علمیه
۸ مبارزه امام صادق
۸ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

انقلاب فرهنگی و سیاسی در سیره امام صادق (ع)

مشخصات کتاب

شماره کتابشناسی ملی: ایران

سرشناسه: محمدی اشتهاردی محمد، ۱۳۲۳-

عنوان و نام پدیدآور: انقلاب فرهنگی و سیاسی در سیره امام صادق (ع) / محمد محمدی اشتهاردی

منشأ مقاله: مسجد، ش ۱۴۳، آبان ۱۳۸۸: ص ۳۶ - ۳۹

توصیفگر: جعفرین محمد (ع)، امام ششم ۸۳ - ۱۴۸ق.

توصیفگر: احادیث توصیفگر: سرگذشت‌نامه‌های فردی توصیفگر: خلافت توصیفگر: انقلاب فرهنگی توصیفگر: مبارزات سیاسی

انقلاب فرهنگی و سیاسی در سیره امام صادق

امام صادق (ع) هشتمین ستاره فروزان آسمان عصمت، و ششمین اختر تابان سپهر امامت و ولایت در هفدهم ربیع‌الاول سال ۸۳ ه.ق در مدینه چشم به جهان گشود، و در ۲۵ شوال سال ۱۴۸ در ۶۵ سالگی به دستور منصور دوانیقی (دومین طاغوت عباسی) مسموم شده و به شهادت رسید. در زندگی سراسر افتخار او، دو موضوع همچون دو جریان همیشگی با پرتلاش‌ترین شکل در راس موضوعات دیگر دیده می‌شد، که هر دو در یک صراط قرار داشته و تکمیل کننده همدیگر بودند که عبارت‌اند از: طاغوت زدایی و نشان دادن چهره اسلام ناب (اسلام محمد (ص) و علی (ع)). آن حضرت در وضعیتی قرار گرفت، که اسلام چهره حقیقی خود را از دست داده بود، و از قرآن و اسلام جز نامی باقی نمانده بود، چرا که مدتی با امویان و سپس با عباسیان درگیر بود که بر کشور پهناور اسلامی حکومت می‌کردند، و همه چیز را با میل و هوس‌های نفسانی خود رتق و فتق می‌نمودند، و اسلام را به دنبال اهداف شوم خود می‌کشیدند و آن را پلی برای اجرای مقاصد طاغوتی خود قرار داده بودند. امام صادق (ع) در طول ۳۴ سال امامت خود (۱۱۴ - ۱۴۸ ه.ق) با پنج حکمران اموی (یعنی هشام بن عبدالملک، ولید بن یزید، یزید بن ولید، ابراهیم بن ولید، مروان بن محمد، درگیر بود، پس از انقراض آنها با دو خلیفه عباسی یعنی عبدالله بن محمد، معروف به سفاح و منصور دوانیقی رو به رو گردید. آن حضرت برای نجات اسلام و مسلمین چاره‌ای نمی‌دید، جز این که مانند پدرش امام باقر (ع) دو موضوع را مساله اصلی زندگی خود قرار دهد (یعنی همان دو موضوعی که از کلمه طیبه «لا اله الا الله نشأت می‌گرفت، و تحقق عینی چنین کلمه‌ای که اساس اسلام محمد (ص) و علی (ع) را تشکیل می‌داد، نیاز به انقلاب سیاسی و نفی طاغوت‌ها، و انقلاب فرهنگی و آموزش برای رشد و آگاهی بخشی جامعه داشت، تا با این «نفی و اثبات بتواند اسلام را از زیر حجاب‌های جهل و غرور خود کامگان رهایی بخشد، و چهره ناب آن را به عموم نشان دهد. روشن است که چنین کار بزرگی، بسیار دشوار و طاقت فرسا بود، در عین حال امام صادق (ع) که خود را وقف اسلام و قرآن نموده بود، با همتی بلند و اراده‌ای محکم، به این کار بسیار عمیق و بزرگ دست زد، و تا آخر عمر هم‌چنان با قاطعیت ادامه داد و سرانجام در این راه شهد شهادت نوشید. بنابراین، آن حضرت همه وجودش را در مسیر این نفی و اثبات فدا نمود، و به پیروان خود آموخت که اصلی‌ترین کار آنها باید این دو کار سیاسی و فرهنگی باشد، که اساس رشد و تکامل همه جانبه در پرتو آن به دست خواهد آمد.

شاگردان امام باقر (ع) پس از درگذشت آن حضرت به گرد شمع وجود امام صادق (ع) حلقه زدند. امام علیه السلام نیز با جذب شاگردان جدید به تاسیس یک نهضت عظیم فکری و فرهنگی بالنده مبادرت ورزید، به گونه‌ای که طولی نکشید مسجد نبوی در مدینه منوره و مسجد کوفه در شهر کوفه به‌دانشگاهی عظیم تبدیل شد. درگیری شدید بین بنی‌عباس و بنی‌امیه، آنان را آن چنان به خود مشغول کرده بود، که فرصتی طلایی برای امام صادق (ع) و یارانش به دست آمد، آن حضرت با استفاده از این فرصت به بازسازی و نوسازی فرهنگ ناب اسلام پرداخت و شیفتگان مکتب حق از اطراف و اکناف، از بصره، کوفه، واسط، یمن و نقاط مختلف حجاز به مرکز اسلام ریعنی مدینه، سرازیر شدند و چون پروانگانی دلباخته به گرد شمع وجود امام صادق (ع) تجمع کردند. روز به روز به تعداد شاگردان می‌افزود، به گونه‌ای که تعداد آنها به چهار هزار نفر رسید. شیخ طوسی (وفات یافته ۴۶۰ ه.ق) در رجال خود تعداد شاگردان امام صادق (ع) را ۳۱۹۷۱ مرد و ۱۲ زن نام می‌برد. «حسن بن علی بن زیاد و شاء» که خود از اساتید حدیث، و از شاگردان امام رضا (ع) است، می‌گوید: «من در مسجد کوفه نهصد استاد حدیث را دیدم که از امام صادق (ع) نقل حدیث می‌کردند، و مکرر می‌گفتند: قال الصادق، قال جعفر بن محمد (ع)». در این دانشگاه عظیم صدها مجتهد، استاد، دانشمند و محقق تربیت شدند، که هر کدام از شخصیت‌های بزرگ علمی به شمار می‌آمدند، و گروهی از آنان دارای آثار علمی و شاگردان متعدد شدند. شیخ مفید (وفات یافته ۴۱۳ ه.ق) می‌نویسد: «به قدری علوم از امام صادق (ع) نقل شده که در همه جا پخش شده، و زبان به زبان به گردش درآمده است، و از هیچ یک از افراد خاندان رسالت، آن همه علم و حدیث، نقل نشده است.» با توجه به این که شاگردان امام صادق (ع) به شیعیان انحصار نداشتند، بلکه دیگران نیز از خرمن فیض او خوشه می‌چیدند. مالک، پیشوای فرقه «مالکی در ضمن گفتاری گوید: «در علم و عبادت و پاک‌زیستی، برتر از جعفر بن محمد (ع) هیچ چشمی ندیده، و هیچ گوشی نشنیده و به قلب هیچ بشری خطور نکرده است.» ابوحنیفه پیشوای فرقه حنفی، دو سال شاگرد امام صادق (ع) بود، به طوری که این دو سال را اساس و سرمایه اصلی علوم خود دانسته و می‌گوید: «الولاء-السنن لهلک نعمان / اگر آن دو سال نبود، نعمان هلاک می‌شد.» از گفتنی‌ها این که: روزی منصور دوانیقی طاغوت عصر امام صادق (ع)، ابوحنیفه را احضار کرد و به او گفت: مردم شیفته جعفر بن محمد شده‌اند و او دارای شاگردان بسیار شده است، یک سری مسائل دشواری را نزد خود در نظر بگیر، تا در ملاء عام از او بپرسی، تا او در پاسخ فروماند، و از نظر چشم مردم ساقط شود. ابوحنیفه می‌گوید: چهل مساله مشکل نزد خودم ردیف کردم، و به مجلس منصور دوانیقی در «حیره حاضر شدم، دیدم جعفر بن محمد (ع) در سمت راست منصور نشسته است، همین که چشمم به آن حضرت افتاد آن چنان تحت تاثیر شکوه و جلال او قرار گرفتم که خود را باختم، سلام کردم و با اشاره منصور نشستم، منصور به امام رو کرد و گفت: «این ابوحنیفه است.» امام فرمود: آری او را می‌شناسم. سپس منصور به من رو کرد و گفت: «ای ابوحنیفه! مسائل خود را از جعفر بن محمد (ع) بپرس.» من سؤال‌های خود را مطرح کردم، هر سوالی که از آن حضرت می‌پرسیدم، او بی‌درنگ پاسخ می‌داد، و ابعاد مساله را بیان می‌کرد، و می‌گفت: عقیده شما درباره این مساله چنین است، و به عقیده مردم مدینه چنان است و به عقیده ما چنین می‌باشد، در بعضی از موارد نظر آن حضرت با عقیده من موافق بود و در بعضی موارد با نظر اهل مدینه توافقی داشت و گاهی با هر دو مخالف بود، و به این ترتیب به چهل سؤال مطرح شده من پاسخ داد، آن گاه ابوحنیفه گفت: «ألیس ان اعلم الناس اعلمهم باختلاف الناس / مگر نه این است که دانشمندترین مردم آن کسی است که آگاه‌ترین آنها به اختلاف مردم به فتواها و مسائل فقهی باشد.» از حوزه علمیه امام صادق (ع) شاگردان برجسته‌ای که خود بعدها به عنوان استاد و اسطوانه جهان تشیع به شمار می‌آمدند و هر کدام موسس کلاس‌های بزرگ علمی، و صاحب تالیفات شدند بروز نمودند / مانند هشام بن حکم، جابر بن حیان، زراره بن اعین، ابان بن تغلب، مفضل بن عمر، هشام بن سالم، مؤمن الطاق و... هشام بن حکم علامه عصر خود بود و تعداد تالیفات او را که بیش‌تر در محور معارف و عقائد به ویژه درباره مساله امامت بود، تا ۳۱ کتاب ذکر نموده‌اند. جابر بن حیان که او را پدر علم شیمی می‌خوانند، یکی از شاگردان امام صادق (ع) بود که کتابی در هزار صفحه، شامل پانصد رساله در

علوم مختلف تالیف نمود. کوتاه سخن آن که: تاریخ‌نویس و تحلیل‌گر مشهور «ابن خلکان می‌نویسد: «جعفر بن محمد (امام صادق) یکی از امامان دوازده گانه بر اساس مذهب شیعه امامیه، از بزرگان خاندان پیامبر (ص) است که به خاطر راستی و درستی رفتار و کردار و گفتارش، او را صادق نامند، فضایل و کمالاتش مشهورتر از آن است که نیاز به توضیح باشد.» سپس به عنوان نمونه یکی از شاگردانش، جابر بن حیان را معرفی می‌کند.

مبارزه امام صادق

همان گونه که گفتیم امام صادق (ع) دوش به دوش نهضت عظیم علمی و انقلاب فرهنگی، در هر فرصتی به طاغوت زدایی پرداخت، او هرگز تسلیم طاغوت‌های عصرش نشد، بلکه همواره با آنها در ستیز بود، و سرانجام در همین راستا، او را شهید کردند. آن حضرت گرچه قیام مسلحانه بر ضد طاغوت‌های عصرش نکرد، ولی با شمشیر زبان و قلم، در هر فرصتی به جنگ آنها رفت و آنها را محکوم کرد، و در مورد قیام مسلحانه، به یکی از شاگردانش به نام سدیر که در کنار چند عدد گوسفند توقف کرده بودند فرمود: «والله لو كان لي شيعة بعدد هذه الجداء ما وسعني القعود؛ سوگند به خدا اگر شیعیان (راستین) من به اندازه تعداد این بزغاله‌ها بودند، خانه نشینی برایم روا نبود، و قیام می‌کردم.» وقتی که سدیر آن بزغاله‌ها را شمرد، هفده عدد بودند. امام صادق (ع) همواره مساله ولایت را مطرح می‌کرد، و می‌فرمود: «ولایت از نماز، روزه، زکات و حج برتر است، و دلیل آن را چنین ذکر می‌کرد: «لأنها مفتاحهن و الوالی هو الدلیل علیهن؛ زیرا ولایت کلید همه آنها است، و حاکم و رهبر، راهنمای مردم به سوی همه آنها است.» و گاهی می‌فرمود: «من مدح سلطانا جائرا و تخفف و تضعضع له طمعا فیه کان قرینه فی النار؛ کسی که سلطان ستمگری را تمجید کند، و در برابر او فروتنی و کرنش نماید، تا در کنار او به نوایی برسد، چنین کسی همدم آن سلطان در میان آتش دوزخ خواهد بود.» و زمانی دیگر از رسول خدا (ص) نقل می‌کرد که فرمود: «الفقهاء امانة الرسل ما لم یدخلوا فی الدنیا؛ علمای دین نمایندگان امین پیامبران هستند تا هنگامی که وارد در دنیا نشده‌اند.» شخصی از رسول خدا (ص) پرسید: نشانه ورود آنها در دنیا چیست؟ رسول خدا (ص) فرمود: «اتباع السلطان، فاذا فعلوا ذلك فاحذروهم علی دینکم؛ پیروی سلطان، هرگاه دانشمندان چنین کنند، برای حفظ دینتان از آنها پرهیزید.» منصور دوانیقی، دومین طاغوت خشن عباسی در ضمن نامه‌ای به امام صادق (ع) نوشت: «چرا مانند سایر مردم به مجلس ما نمی‌آیی و جزء اطرافیان ما نمی‌شوی تا از سوی ما بهره‌مند گردی؟!» امام صادق (ع) در پاسخ نوشت: «در نزد ما (از امور مادی) چیزی نیست که برای آن از تو بترسیم، و در نزد تو از نظر معنوی چیزی نیست که به خاطر آن به تو امیدوار گردیم، در نزد تو نه نعمتی وجود دارد که به حضورت بیاییم و به خاطر آن به تو تبریک گوئیم، و نه تو خود را در بلا و مصیبت می‌بینی که بیاییم و به تو تسلیت بگوئیم، بنابراین برای چه نزد تو بیاییم و در مجلس تو شرکت کنم؟» منصور پس از دریافت این پاسخ کوبنده، نوشت: نزد ما بیا و ما را نصیحت کن. امام صادق (ع) در جواب نوشت: «کسی که دنیا خواه است تو را نصیحت نمی‌کند (زیرا دنیایش به خطر می‌افتد) و کسی که آخرت خواه باشد، نزد تو نمی‌آید.» به این ترتیب امام صادق (ع) انقلاب سیاسی خود را پی‌ریزی می‌کرد، و مردم را بر ضد حکومت طاغوتیان می‌شوراند و از نزدیک شدن به آنها برحذر می‌داشت، و دو موضوع انقلاب فرهنگی و سیاسی را در راس مسائل، و از مسائل اصلی قرار داده بود، پیروان راستین او نیز باید در همین صراط مستقیم که همان صراط مستقیم قرآنی است گام بردارند.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزیق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیت های گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند

مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

